

» oculos meos est, et complacui in veritate tua¹. » Hoc est, non in homine complacui, sed intus complacui tibi, ubi tu vides: et non timeo si displiceam ubi homines vident, sicut ait Apostolus: « Opus autem suum probet » unusquisque, et tunc in semetipso tantum habebit gloriam, et non in altero². »

IX. « Non sedi, inquit, cum concilio vanitatis³. » Hoc quid est, « Non sedi, » intendat Sanctitas Vestra. Quomodo videt Deus, dicit. « Non sedi. » Aliquando non es in concilio, et ibi sedes. Verbi gratia, in theatro non sedes, sed cogitas theatra, contra quæ dictum est: « Ure renes » meos: » ibi sedes corde, quamvis non sis ibi corpore. Contingat autem ut tenearis ab aliquo, et ibi colligeris, aut aliquod officium pium faciat te ibi sedere. Quomodo potest hoc evenire? Contingit ex officio pietatis ut servo Dei sit necessitas in amphitheatro esse; liberare volebat nescio quem gladiatorem, fieri posset ut sederet, et expectaret, donec ille exiret quem liberare cupiebat. Ecce non sedit in concilio vanitatis, quamvis illic corpore sedere videretur. Quid est sedere? Consentire cum his qui ibi sedent: quod si præsens non feceris, non ibi sedisti: si absens feceris, sedisti ibi. « Et cum iniqua gerentibus non » introibo (13). Odio habui congregationem malignorum⁴. » Videtis quia intus est. « Et cum impiis non sedebo. »

X. « Lavabo in innocentibus manus meas⁵: » non aqua ista visibili. Lavas manus, quando pie cogitas de operibus tuis, et innocenter coram oculis Dei: quia est et altare coram oculis Dei: quo ingressus est sacerdos, qui pro nobis se primus obtulit. Est cœleste altare, et non amplectitur illud altare, nisi qui lavat manus in innocentibus. Nam multi altare hoc tangunt indigni, et tolerat Deus

¹ Psal. xxv, 3. — ² Gal. vi, 4. — ³ Psal. xxv, 4. — ⁴ Ibid. 5. — ⁵ Ibid. 6.

pati injuriam ad tempus sacramenta sua. Sed numquid, fratres mei, quomodo sunt parietes isti, sic erit Jerusalem cœlestis? Non quomodo reciperis cum malis intra parietes istos Ecclesiæ, ita recipieris cum malis in sinum Abrahæ. Non ergo timeas, lava manus. « Et circumdabo altare Domini: » ubi offers vota Domino, ubi preces fundis, ubi conscientia tua pura est, ubi dicis Deo qui sis: et si aliquid est in te forte quod displiceat Deo, curat ille cui confiteris. Lava ergo in innocentibus manus tuas, et circumda altare Domini, ut audias vocem laudis.

XI. Hoc enim sequitur: « Ut audiam vocem laudis, et » enarrem universa mirabilia tua¹. » Quid est, « Ut audiam vocem laudis? » Ut intelligam, inquit. Hoc est enim audire coram Deo, non quomodo sonos istos, quos multi audiunt, et multi non audiunt. Quam multi ad nos audientes sunt, et ad Deum surdi sunt! Quam multi habentes aures, non habent illas aures de quibus dicit Jesus: « Qui » habet aures audiendi, audiat²! » Ergo quid est audire vocem laudis? Dicam si potero, adjuvante misericordia Domini, et orationibus vestris. Audire vocem laudis, est intelligere intus, quia quidquid in te mali est de peccatis, tuum est; quidquid boni in justificationibus, Dei est. Ita audi vocem laudis, ut non te laudes, et quando bonus es. Nam laudando te bonum, fis malus. Bonum enim te fecerat humilitas, malum te facit superbia. Conversus eras ut illuminareris, et conversione tua factus es luminosus, factus illustratus conversione. Sed quo? Numquid ad te? Si ad te conversus posses illuminari, nunquam posses tenebrari, quia tecum semper esses. Quare illuminatus es? Quia convertisti te ad aliud quod tu non eras. Quid est aliud quod tu non eras? Deus lumen est. Non enim tu lumen eras, quia peccator eras. Dicit enim Apostolus eis,

¹ Psal. xxv, 7. — ² Matth. xiii, 9.

quos vult audire vocem laudis : « Fuistis enim aliquando » tenebræ, nunc autem lux¹. » Quid est : « Fuistis ali- » quando tenebræ, » nisi veteres homines? « Nunc autem » lux : » non sine causa lux estis, qui fuistis jam dudum tenebræ, nisi quia illuminati estis. Noli putare te ipsum esse lucem ; illa est lux, quæ illuminat omnem hominem » venientem in hunc mundum² : » tu autem per te ipsum, per malam voluntatem, per aversionem tuam tenebratus eras, modo luces. Sed subjecit statim, ne superbirent illi quibus dictum est : « Nunc autem lux ; » et addidit, « In » Domino. » Sic enim ait : » Fuistis aliquando tenebræ, » nunc autem lux in Domino. » Ergo si præter Dominum, nec lux : si autem ideo lux, quia in Domino ; « Quid habes » quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris » quasi non acceperis? » Hoc enim ipse Apostolus dixit alio loco hominibus superbientibus, et volentibus sibi tribuere quod Dei est, et de bono sic gloriari quasi de suo, hoc eis dicit : « Quid enim habes quod non accepisti? Si autem » accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis³? » Qui dedit humili, aufert superbo : quia qui dedit, potest auferre. Ad hoc enim pertinet, fratres, si tamen exposui quod volui ; exposui autem quantum potui, etsi non quantum volui : ad hoc pertinet quod ait : « Lavabo in inno- » centibus manus meas, et circumdabo altare tuum, » Domine, ut audiam vocem laudis tuæ : » id est, ex ipso bono meo non de me præsumam, sed de te qui dedisti, ne laudari velim de me in me, sed de te in te. Ideo sequitur : « Ut audiam vocem laudis tuæ, et enarrem universa » mirabilia tua : » non mea, sed tua.

XII. Et jam videte, fratres, videte amatorem illum Dei de Deo præsumentem, positum inter malos, rogantem Deum ut non comperdatur cum malis, quia non errat

¹ Ephes. v, 8. — ² Joan. i, 9. — ³ 1 Cor. iv, 7.

Deus in iudicando. Tu enim cum videris homines in unum locum intrasse, putas ejusdem meriti esse : Deus autem non fallitur, noli timere. Tu iudicante vento discernis paleam a frumento : ventum vis flare tibi, et tu non es ventus, sed optas tibi flare ventum : et cum ventilabro utrumque excusseris, ventus leve tollit, grave manet. Quæris ergo ventum ad iudicandam aream. Numquid Deus quærit alterum qui secum iudicet, ne perdat cum malis bonos? Non itaque timeas; securus esto bonus, etiam in medio malorum; et dic quæ audis : « Domine, dilexi » decorem domus tuæ¹. » Domus Dei Ecclesia est; adhuc habet malos, sed decor domus Dei in bonis est, in sanctis est : ipsum decorem domus tuæ dilexi. « Et locum ha- » bitationis gloriæ tuæ. » Quid est hoc? Et hoc dicam, ad illum sensum pertinet subobscurum aliquantum : adjuvet me Dominus, et intentio cordis vestri ab eodem Domino inspirata. Quid ait : « Locum habitationis gloriæ » tuæ? Dixit prius, decorem domus tuæ : » et exponit quid sit decor domus Dei : « Locus, inquit, habitationis gloriæ » tuæ. » Non sufficit dicere : « Locus habitationis Dei : » sed, « Locus habitationis gloriæ Dei. » Quæ est gloria Dei? De qua paulo ante dicebam, ut et qui fit bonus, non in se, sed in Domino gloriatur². Omnes enim peccaverunt, » et egent gloria Dei³. » In quibus ergo sic habitat Dominus, ut et de bonis suis ipse glorificetur, ut non sibi velint tribuere, et quasi proprium vindicare quod ab illo acceperunt, ipsi pertinent ad decorem domus Dei. Nec discerni illos vellet Scriptura, nisi quia sunt quidam qui donum Dei habent quidem, et nolunt in Deo gloriari, sed in se : habent quidem donum Dei, sed non pertinent ad decorem domus Dei. Qui enim pertinent ad decorem domus Dei, in quibus habitat gloria Dei, ipsi sunt locus

¹ Psal. xxv, 8. — ² 1 Cor. i, 31. — ³ Rom. iii, 23.

habitationis gloriæ Dei. In quibus autem habitat gloria Dei, nisi qui sic gloriantur, ut non in se, sed in Domino gloriantur? Ergo quia dilexi decorem domus tuæ, id est, omnes qui ibi sunt et gloriam tuam quærunt; sed et non præsumpsi in homine, et non consensi impiis, et non introibo, et non sedebo in congregatione eorum: quia ita fui in Ecclesia Dei, quid mihi retribues? Sequitur quid respondeamus. « Ne comperdas cum impiis animam meam, » et cum viris sanguinum vitam meam¹. »

XIII. « In quorum manibus iniquitates sunt, dextera eorum repleta est muneribus². » Munera non solum pecunia est, non solum aurum et argentum, non solum exenia sunt; neque omnes qui accipiunt ea, accipiunt munera. Aliquando enim accipiuntur ab Ecclesia. Quod dico, Petrus accepit, Dominus accepit, loculos habuit, ea quæ mittebantur Judas auferebat³. » Sed quid est accipere munera? Propter munera laudare hominem, adulari homini, palpare blandiendo, judicare contra veritatem propter munera. Propter quæ munera? Non solum propter aurum et argentum et hujusmodi aliquid, sed etiam propter laudem qui judicat male, munus accipit, et munus quo nihil inanius. Patuit enim illi manus ad accipiendum iudicium linguæ alienæ, et perdidit iudicium conscientiæ suæ. Ergo « In quorum manibus iniquitates sunt, dextera eorum repleta est muneribus. » Videtis, fratres, quia coram Deo sunt, et in quorum manibus non sunt iniquitates, nec dextera eorum repleta est muneribus, utique coram Deo, et non possunt nisi Deo dicere: Tu scis; non possunt nisi illi dicere: « Ne comperdas cum impiis animam meam, et cum viris sanguinum vitam meam: » qui solus potest videre, quia non accipiunt munera. Verbi causa, contigit ut duo homines habeant causam apud servum Dei, nemo nisi suam

¹ Psal. xxv, 9. — ² Ibid. 10. — ³ Joan. xii, 6.

justam dicit causam. Nam si iniquam putaret causam suam, iudicem non quæreret. Et ille se putat justam causam habere, et ille. Veniunt ad iudicem. Antequam proferatur sententia, ambo dicunt: Amplectimur iudicium tuum, quidquid iudicaveris, absit ut respuamus. Quid et tu dicis? Iudica quidvis, tantum iudica: prorsus si in aliquo repugnvero, anathema sim. Ambo amant iudicem antequam iudicet. Cum autem dicta fuerit sententia, contra unum erit; et neuter eorum scit contra quem futura est. Ille ergo si utrisque placere voluerit, accipit munus laudem hominum. Sed accepto munere isto, videte quod munus amittat. Accipit quod sonat, et transit; perdit quod dicitur; et nunquam transit. Verbum Dei semper dicitur, nunquam transit: verbum hominis mox ut dictum fuerit, transit. Tenet inania, dimittit solida. Si autem Deum intueatur, prolaturus est sententiam contra unum, considerato Deo, sub quo iudice illam profert. Ille autem contra quem prolata fuerit, etsi jam effringi non potest, quia tenetur jure forte non ecclesiastico, sed principum sæculi; qui tantum detulerunt Ecclesiæ (14), ut quidquid in ea iudicatum fuerit, dissolvi non possit; si ergo effringi non potest, jam non vult intueri se, et cæcos oculos dirigit in iudicem, detrahit quantum potest. Placere illi, inquit, voluit, diviti favit, aut aliquid ab illo accepit; aut timuit illum offendere. Accusat quasi accepta sint munera. Si autem pauper habuerit contra divitem, et pro paupere fuerit iudicatum; dicit item dives: Accipit munera. Quæ munera a paupere? Vidit, inquit, pauperem, et ne reprehenderetur quod contra pauperem fecerit, oppressit justitiam, et protulit contra veritatem sententiam. Cum ergo necesse sit ut hoc dicatur, videte non posse dici ab his qui munera non accipiunt, nisi coram oculis Dei, qui solus videt, quis accipiat, et quis non ac-

cipiat : « Ego autem in innocentia mea ambulavi, redime
» me, et miserere mei: pes meus stetit in rectitudine¹. »
Concussus sum quidem undique scandalis et tentationibus
reprehendentium iudicium humana temeritate: sed « Pes
» meus stetit in rectitudine. » Quare autem « In rectitu-
» dine? » Quia superius dixerat: « Et in Domino sperans
» non movebor². »

XIV. Quid ergo concludit? « In Ecclesiis benedicam te,
» Domine³. » Id est, in Ecclesiis non me benedicam,
quasi certus de hominibus, sed te benedicam in operibus
meis. Hoc est enim benedicere Deum in Ecclesiis, fratres,
sic vivere ut per mores cujusque benedicatur Deus. Nam
qui benedicit Dominum lingua, et factis maledicit, non
in Ecclesiis benedicit Dominum, lingua prope omnes be-
nedicunt, sed non omnes factis. Quidam voce benedicunt,
quidam moribus. In quorum autem moribus non inveni-
tur quod aiunt, faciunt blasphemari Deum, ut illi qui
nondum intrans Ecclesiam; quamvis ament peccata sua,
et ideo nolint esse Christiani, tamen excusant se per malos,
ut blandiantur sibi, seducentes se ipsos, et dicant: Quid
mihi persuades ut Christianus sim? Ego fraudem a Chris-
tiano passus sum, et nunquam feci: falsum mihi juravit
Christianus, et ego nunquam. Et cum ista dicunt, impe-
diuntur a salute: ut nihil eis prosit, non quidem quod
jam boni sunt, sed quod mediocriter mali. Quomodo enim
nihil prodest aperire oculos, si sit quisque in tenebris:
ita nihil prodest esse in luce, si clausi sunt oculi. Ita et
paganus quidem, (ut de illis potius loquamur velut bene
viventibus,) patentibus oculis est in tenebris; quia non
agnoscit lucem suam Dominum: Christianus autem male
vivens, in luce quidem est non nisi Dei, sed clausis oculis.
Male vivendo enim videre non vult eum, in cujus nomine

¹ Psal. xxv, 11, 12. — ² Ibid. 1. — ³ Ibid. 22.

tanquam cæcus est in lumine constitutus, nulla visione
veri luminis animatus.

ENARRATIO I

IN PSALMUM XXVI.

Ipsi David, prius quam liniretur¹.

I. TYRO Christi loquitur, cum accedit ad fidem². « Do-
» minus illuminatio mea et salutaris meus, quem ti-
» mebo³? » Dominus mihi et notitiam sui et salutem dabit,
quis me auferet ei? « Dominus protector vitæ meæ, a quo
» trepidabo? » Dominus repellet omnes impetus et insidias
hostis mei, a nullo trepidabo.

II. « Dum appropinquant super me nocentes, ut edant
» carnes meas⁴. » Dum accedunt ad cognoscendum me
nocentes, et insultandum, ut se mihi præferant mutanti
me in melius; ut maledico dente non me consumant, sed
potius carnalia desideria mea. « Qui tribulant me inimici
» mei. » Non solum qui me tribulant amico animo repre-
hendentes, et a proposito revocare volentes, sed etiam
inimici mei. « Ipsi infirmati sunt, et ceciderunt. » Dum
ergo id agunt studio defendendi sententiam suam, infirmi
facti sunt ad credenda meliora; et verbum salutis, per
quod facio quod eis displicet, odisse cœperunt.

III. « Si consistant adversum me castra, non timebit
» cor meum⁵. » Adversus me autem si contradicentium
conspirans multitudo consistat, non timebit cor meum,

¹ Psal. xxvi, 1. — ² Vide D. Guillon, tom. xxi, pag. 411-416. — ³ Psal.
xxvi, 1. — ⁴ Ibid. 2. — ⁵ Ibid. 3.